

SCHEIDSGERECHT GEZONDHEIDSZORG

Arbitraal vonnis van 1 februari 2023

Kenmerk: SG 22/12

Het Scheidsgerecht, bestaande uit,
mr. H.J. Vetter, wonende te Amsterdam, voorzitter,
drs. R. de Beus RA, wonende te Groningen,
drs. E.P. Stuijtzand, wonende te Vught,
bijgestaan door mr. J.A.I. Wendt, griffier,
heeft het navolgende vonnis gewezen

in de zaak van

de **A**,
gevormd door:
- B,
gevestigd te Z,
- C,
gevestigd te Y,
- D
gevestigd te X,
- E,
gevestigd te W,
- F,
gevestigd te Z,
- G,
gevestigd te Y,
- H,
gevestigd te V,
- I,
gevestigd te Z,
- J,
gevestigd te U,
- K
gevestigd te Z,
eiseressen,
gemachtigde: mr. J.C.C. Leemans,

tegen:

de maatschap **L**,
gevestigd te Z,
verweerster,
advocaat: mr. T. van Malssen

De partijen worden hierna (mede) aangeduid als 'de vakgroep' en 'het L'.

1. De procedure

- 1.1 Met een brief aan de Federatie Medisch Specialististen van 16 augustus 2022 (met bijlage) heeft de gemachtigde van de vakgroep deze procedure aanhangig gemaakt met het verzoek scheidslieden van het Scheidsgerecht te benoemen. Bij memorie van eis van 27 oktober 2022 (met producties, genummerd 1-14) heeft de vakgroep het Scheidsgerecht verzocht te bepalen dat:
- primair
- a. het L een bedrag van € 318.548 jaarlijks met ingang van 2021 voor rekening brengt van alle vakgroepen naar rato van het geregistreerd FTE in maatschapsregister, en de overige 25% voor rekening laat van de poortspecialismen;
- b. het bezwaar tegen de jaarrekening 2021 gegrond is;
- subsidiar
- het L de vakgroep tegemoet komt op een door het Scheidsgerecht te bepalen omvang;
- een en ander
- met bepaling dat het L in de kosten van de procedure wordt veroordeeld.
- 1.2 Bij memorie van antwoord van 24 november 2022 heeft verweerster geconcludeerd tot afwijzing van de vorderingen met veroordeling van de Vakgroep Chirurgie tot betaling van een tegemoetkoming in de kosten die het L in het kader van deze procedure heeft moeten maken, namelijk € 10.000,-, althans € 5.000,-, dan wel een bedrag dat het Scheidsgerecht in goede justitie aangewezen acht, te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf veertien dagen na dagtekening van het arbitraal vonnis tot aan de dag der algehele voldoening en met veroordeling van de Vakgroep Chirurgie in de kosten van het Scheidsgerecht.
- 1.3 Met een e-mail van 15 december 2022 heeft de gemachtigde van de vakgroep een aantal aanvullende producties ingezonden (genummerd 1-6). Op het bezwaar van het L tegen de inbreng van deze stukken omdat deze buiten de door het Scheidsgerecht voor het overleggen van aanvullende stukken gegeven termijn waren toegezonden heeft de voorzitter beslist dat deze stukken geen deel zullen uitmaken van het procesdossier.
- 1.4 De mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden te Utrecht op 21 december 2022. Aan de zijde van de vakgroep waren aanwezig de heer D (medisch leider heelkunde), de heer F (voorzitter vakgroep, hierna: F) en de heer M (penningmeester vakgroep), bijgestaan door de gemachtigde van de vakgroep. Aan de zijde van het L waren aanwezig de N (voorzitter L), de heer O (vice-voorzitter L), de heer P (penningmeester L), en de heer Q (Hoofd Bureau L, hierna: Q), bijgestaan door de gemachtigde van het L. Partijen hebben het woord gevoerd (de gemachtigde van de vakgroep mede aan de hand van pleitaantekeningen) en vragen van het Scheidsgerecht beantwoord.
- 1.5 Naar aanleiding van het standpunt van het L dat alleen de bv's deel uitmaken van de maatschap en de natuurlijke personen (tevens opgevoerd als partijen in de memorie van eis) niet, hebben partijen ermee ingestemd dat alleen de bv's als eisers hebben te gelden.

2. De feiten

- 2.1 De vakgroep wordt gevormd door de vakgroep van vrijgevestigde chirurgen die via hun praktijk-bv's deel uitmaken van het L. Het L voert een medisch specialistisch bedrijf in het R (hierna: het ziekenhuis) in de vorm van een (staf)maatschap. Tussen het L en het ziekenhuis geldt een samenwerkingsovereenkomst. Het ziekenhuis kent een Spoedeisende Hulp (SEH). Tussen het

ziekenhuis en het L bestaan afspraken over de verdeling van kosten van de SEH. Binnen het L worden de door het L te dragen SEH-kosten intern verdeeld. Deze kostenverdeling is onderwerp van het geschil.

2.2 In de maatschapsovereenkomst is onder meer het volgende opgenomen:

'Artikel 7. Verplichtingen van de Maten

Lid 1

De Maten zijn verplicht de belangen van de Maatschap te behartigen, de verplichtingen van de Maatschap jegens het Ziekenhuis uit hoofde van de Samenwerkingsovereenkomst na te komen en zich te gedragen volgens de bepalingen in de Overeenkomst en de Bijlagen. Maten houden rekening met elkaars gerechtvaardigde belangen, de belangen van het Ziekenhuis en de continuïteit van de door de Maatschap en het Ziekenhuis verleende en te verlenen zorg. De Maten dienen zich te gedragen naar de besluiten die door de Vergadering van Maten zijn genomen en zijn gehouden zich te conformeren aan de besluiten en aanwijzingen van het Bestuur.

(...)

Artikel 10. Bestuur - taken

Lid 1

Het Bestuur is belast met het besturen van de Maatschap en is gehouden tot een behoorlijke vervulling van zijn taak.

(...)

Lid 4

Het Bestuur is ten minste eenmaal per jaar rekening en verantwoording verschuldigd aan de Vergadering van Maten, welke rekening en verantwoording zal worden afgelegd in de Vergadering van Maten waarin de Jaarstukken worden behandeld.

In de vergadering heeft ieder[e] lid van het Bestuur recht op het uitbrengen van één stem. Alle besluiten van het Bestuur waaromtrent in deze Overeenkomst geen afwijkende regeling is opgenomen, worden genomen met een volstrekte meerderheid (50% + 1) van de geldig uitgebrachte stemmen.

Artikel 11. Bestuur - vertegenwoordiging

Lid 1

Het Bestuur is bevoegd de Maatschap in en buiten rechte te vertegenwoordigen een en ander met inachtneming van het hierna bepaalde. De vertegenwoordigingsbevoegdheid komt tevens toe aan twee gezamenlijk handelende leden van het Bestuur, waaronder in ieder geval de voorzitter of penningmeester van het Bestuur.

Lid 2

De uitdrukkelijke toestemming van de Vergadering van Maten is vereist voor de navolgende handelingen.

(...)

i. het vaststellen, wijzigen en/of aanvullen van het interne verdeelmodel;

j. het vaststellen, wijzigen en/of aanvullen van de gezamenlijke missie en visie en de gezamenlijke meerjarenstrategie van de Maatschap, binnen het Medisch Specialistisch Bedrijf, met het Ziekenhuis;

k. het vaststellen, wijzigen en/of aanvullen van het (meerjaren)beleidsplan van de Maatschap binnen het Medisch Specialistisch Bedrijf;

l. het vaststellen en/of wijzigen van het zorgprofiel;

m. het vaststellen wijzigen en/of aanvullen van reglementen als genoemd in deze overeenkomst;

n. eventueel overige handelingen door de Vergadering van Maten gezamenlijk te bepalen.

Lid 3

Het Bestuur is – in afwijking van het toestemmingsvereiste in lid 2 – bevoegd tot het namens de Maatschap onderhouden van contacten met de raad van bestuur van het Ziekenhuis, waaronder begrepen het voeren van onderhandelingen over en het binden van de Maatschap ten aanzien van de Samenwerkingsovereenkomst en de binnen het kader daarvan jaarlijks te maken Honorariumafspraken en afspraken over kosten die respectievelijk ten gunste en ten laste van de Maatschap komen. Alvorens het Bestuur een besluit neemt als hiervoor bedoeld, sondeert het Bestuur of het betreffende voorgenomen besluit voldoende draagvlak heeft onder de Maten die voorzitter zijn van een Vakgroep.

(...)

Artikel 12. Vergadering van Maten- algemeen

(...)

Lid 5

Degene die bezwaren heeft tegen de vastgestelde jaarrekening kan zijn bezwaren tot uiterlijk twee maanden na de vaststelling indienen bij het Bestuur, bij aangetekend schrijven. Degene die tijdig bezwaar heeft gemaakt kan tot uiterlijk vier maanden na de vaststelling van de jaarrekening een geschil aanhangig maken bij het Bestuur, op de voet van artikel 22 lid 3. Jegens degene die van deze mogelijkheden geen gebruik heeft gemaakt wordt de vaststelling van de jaarrekening onherroepelijk. Correcties als gevolg van onregelmatigheden of onbillijkheden, die na vaststelling van de jaarrekening bekend worden, worden na een besluit van de Vergadering van Maten, in het jaar waarin de onregelmatigheden of onbillijkheden blijken, ten laste of ten gunste van de winst gebracht. Desbetreffende correcties worden bij de winstverdeling toegerekend aan de (gewezen) Maat/Maten waaraan de correcties zijn gerelateerd.

(...)

Artikel 15. Vakgroepen

Lid 1

De Maten zijn ingedeeld in Vakgroepen per medisch specialisme. De Vakgroepen corresponderen met de organisatorische casu quo resultaatverantwoordelijke eenheden per medisch specialisme in R. Vakgroepen bestaan uit Maten, welke onderlinge werkafspraken hebben gemaakt die zijn vastgelegd in een Vakgroepreglement dat is aangehecht als Bijlage L 5. Het Bestuur is bevoegd, met inachtneming van het in lid 1 bepaalde omtrent de correspondentie met resultaatverantwoordelijke eenheden per medisch specialisme in R, nieuwe Vakgroepen in te stellen en, nadat een ingestelde Vakgroep is gehoord, eveneens bevoegd een Vakgroep te ontbinden.

(...)

Artikel 22. Geschillen

Lid 1

Alle geschillen welke mochten opkomen, zowel juridische als feitelijke, met betrekking tot de uitleg of de uitvoering van deze Overeenkomst, zullen de in eerste instantie gezamenlijk trachten op te lossen met behulp van Mediation.

Lid 2

Indien het niet mogelijk is gebleken het geschil op de wijze als bedoeld in lid 1 op te lossen zal, met uitsluiting van de gewone rechter - behoudens voorziening in kort geding -, over het geschil worden beslist door drie (3) scheidslieden op verzoek van de meest gerede Maat te benoemen door de Voorzitter van de Orde van Medisch Specialisten en bij bezwaren of ontstentenis van deze door de President van de competente rechtbank.

Lid 3

Een geschil is aanwezig indien een van de Maten verklaart dat dit het geval is. De Maat die arbitrage verlangt, zal daarvan schriftelijk mededeling doen aan het Bestuur, welke mededeling tevens dient te bevatten een aanduiding van hetgeen de Maat die de zaak aanhangig maakt aan het oordeel van

de scheidslieden wenst te onderwerpen. De onderhavige Overeenkomst geldt als akte van compromis. De scheidslieden zullen uitspraak doen als goede mensen naar billijkheid en daarbij tevens beslissen omtrent de kosten van het geding. De scheidslieden zijn bevoegd uitspraak te doen in de vorm van arbitrage, dan wel bindend advies. De te volgen procedure wordt door de scheidslieden vastgesteld. Ieder der partijen is verplicht zijn eigen kosten voor rechtsbijstand te dragen.'

- 2.3 Het L kent voorts onder meer een huishoudelijk reglement (het door de vakgroep overlegde exemplaar draagt het opschrift 'concept' maar is kennelijk het geldende reglement). Daarin is opgenomen:

'3. Taken Bestuur

3.1. Het Bestuur richt zich bij de vervulling van haar taak naar het belang van de Maatschap en weegt daartoe de behoeften en wensen van belanghebbenden en andere bij de Maatschap betrokkenen af.

(...)

3.3. Het Bestuur is onder meer verantwoordelijk voor:

(a) de realisatie van de doelstellingen, de strategie en het beleid en de daaruit voortvloeiende resultatenontwikkeling;

(b) het beheersen van de risico's verbonden aan de activiteiten;

(c) de financiering en het financiële beheer;

(d) het bijhouden van een register van Maten en een financiële administratie;

(e) het bijhouden van register voor volmachten verleend aan individuele bestuurders en/of derden;

(f) het nemen van besluiten als eindverantwoordelijke in de besluitvorming;

(g) het innen van kapitaalstortingen, vergoedingen, heffingen en teveel betaalde voorschotbedragen bij de Maten;

(h) het uitkeren van voorschotbedragen aan de Maten;

(i) de vaststelling van het jaarplan en de daarbij behorende begroting; en

(j) het opstellen van het jaarverslag en de jaarrekening.'

- 2.4 In het Reglement verdeelafspraken, bijlage bij de maatschapsovereenkomst, staat onder meer het volgende:

'Artikel 8 - praktijkkosten

- Toedeling per vakgroep volgens reglement doorbelasting (praktijk)kosten, zie reglement praktijkkosten

Toelichting:

- productieondersteunend personeel in dienst maatschap danwel door ziekenhuis ter beschikking gesteld aan maatschap (chef de kliniek, seh-artsen, anios, np, pa) worden meegeteld in fte bepaling door LOGEX. De door hen geleverde productie komt op het conto van de betreffende vakgroep en daardoor zit erin het aandeel hiervoor een vergoeding. Het ligt voor de hand dat het ziekenhuis met het L een afspraak heeft over de doorbelasting van (een deel van) de loonkosten van dit productieondersteunend personeel.'

- 2.5 In het Reglement praktijkkosten staat onder meer het volgende:

'Gehanteerde uitgangspunten voor de opzet van dit reglement zijn:

1. Kosten die in de maatschap worden gemaakt:

a. moeten ten dienste staan aan het beheer, bestuur en instandhouding van de maatschap, dan wel

b. zijn gerelateerd aan de (neven-)activiteiten van de vakgroepen bij het verlenen van medisch-specialistische zorg. Vanuit beheersbaarheid worden kosten die rechtstreeks toewijsbaar zijn aan een individu of aan een vakgroep en die niet rechtstreeks samenhangen met het verlenen van medisch-specialistische zorg, niet in de maatschap verantwoord. Deze kosten dienen door desbetreffende medisch specialist/ (leden van de) vakgroep voor eigen rekening worden genomen.

2. Eerder binnen R en voormalige R vastgestelde uitgangsposities ten aanzien van de verdeling kostensoorten worden overgenomen en zo mogelijk op basis van voortschrijdend inzicht en redelijkheid en billijkheid verder aangepast of verfijnd.

De voorkomende kosten worden door het maatschap Bestuur getoetst aan deze uitgangspunten. Daar waar de toepassing nadere uitwerking behoeft, zal dit reglement hiervoor worden aangepast op basis van een voorstel van het bestuur.

(...)

Opmerkingen

(...)

- Voor de kosten SEH artsen zal nog een nadere verdeelafpraak worden gemaakt'*

2.6 In een bericht van 23 mei 2019 aan het bestuur van het L heeft F namens de vakgroep het volgende geschreven:

'Naar aanleiding van de veranderde maandelijks honorariumbevoorschotting en de ontvangst van de winst- en verliesrekening vakgroep chirurgie 2018, willen wij formeel bezwaar aantekenen tegen de eenzijdige wijziging in de methodiek van berekening SEH-kosten en het bestuur van het L in gebreke stellen.

In ons huishoudelijk reglement (deel reglement praktijkkosten] staat het volgende geformuleerd: "Eerder binnen R en voormalige R vastgestelde uitgangsposities ten aanzien van de verdeling kostensoorten worden overgenomen en zo mogelijk op basis van voortschrijdend inzicht en redelijkheid en billijkheid verder aangepast of verfijnd"

"Voorts staat in het onder praktijkkosten dat de kosten SEH-artsen berekend worden op basis van een in het verleden bepaalde verdeelsleutel.

Opmerking: Voor de kosten SEH artsen zal nog een nadere verdeelafpraak worden gemaakt"

Het L bestuur heeft gemeend, wetende dat de huidige staande verdeelsleutel na veel overleg met alle betrokken poortspecialismen tot stand is gekomen, unilateraal en zonder voorgaand overleg met de betreffende specialismen, de voorgaande verdeelsleutel op te zeggen en besloten een nieuwe verdeelsleutel toe te passen.

Vervolgens heeft het L bestuur, unilateraal en zonder voorgaand overleg, besloten dit ook met terugwerkende kracht te doen voor afrekening kosten SEH 2018.

Hierbij is een volledig andere methodiek kostenberekening gekozen en evident niet, zoals in ons huishoudelijk reglement beschreven, een aanpassing of verfijning van de eerder gemaakte afspraken. Nergens is er getoetst of dit binnen de redelijkheid en billijkheid valt, zoals in het reglement beschreven.

Betreffende de opmerking in het huishoudelijk reglement (deel reglement praktijkkosten), dat er voor de kosten SEH-artsen een nadere verdeelafpraak gemaakt zal worden, is dit tot op heden niet gebeurd.

In de overlegcommissie SEH is de vakgroep chirurgie is te allen tijde bereid te praten over verfijning of aanpassing van de berekeningsmethodiek voor de productiecomponent van de SEH kosten en te bekijken of dit redelijk en billijk is. Dit zal uiteraard, zoals ook in het verleden, moeten gebeuren in samenspraak met alle belanghebbende(poort]specialismen.

Wij verwachten dan ook dat, totdat er via bovengenoemde weg tot een mogelijke andere methodiek is gekomen, de vooraf afgesproken methodiek van berekening voor kosten van de SEH-artsen gehandhaafd blijft. Wij zien dan ook graag de gecorrigeerde winst en verliesrekening 2018 en bevoorschotting voor 2019 tegemoet.'

2.7 In een e-mail van 4 mei 2020 aan onder meer F heeft Q onder meer het volgende geschreven:

'Op woensdag 19 februari jl. heeft een vertegenwoordiging van de vakgroep heekunde gesproken met een afvaardiging uit het L bestuur.

Aanleiding voor dit gesprek was de 'SEH afrekening 2018' voor de vakgroep heekunde.

Tijdens het gesprek is vastgesteld dat de kosten voor de vakgroep heekunde aanzienlijk waren toegenomen, dat hierover beter gecommuniceerd had kunnen worden ('verwachtingenmanagement') en dat gezocht moest worden naar een voor allen acceptabele oplossing.

De navolgende afspraken zijn vervolgens gemaakt:

a. De vakgroep heekunde kent een extra kostenpost in 2018 op basis van de bijgestelde, gecorrigeerde toerekening van de SEH kosten ad 62.740 euro.

b. De vakgroep ontvangt alleen over het jaar 2018 een compensatie voor deze bijgestelde SEH kosten ter hoogte van 62.740 euro.

c. De vakgroep gaat met deze afspraken akkoord en geeft daarmee haar goedkeuring aan de jaarrekening 2018.

d. De vakgroep kan in de volgende jaren geen aanspraak meer maken op de vastgestelde verrekening van de SEH kosten (de gemaakte afspraak over de extra kostenpost en compensatie 2018 kan niet worden herroepen), anders dan dat deze in de vergadering van maten wordt vastgesteld.

e. De compensatie ontvangt de vakgroep per ommegaande, na bevestiging van voornoemde afspraken.

f. De post komt tot uitdrukking in de jaarrekening 2020.

Graag verneem ik namens het bestuur L of de afspraken juist zijn weergegeven en door de vakgroep worden geaccordeerd.'

2.8 Met een e-mail van 7 mei 2020 heeft de toenmalig penningmeester voornoemde afspraken 'namens de vakgroep' geaccordeerd.

2.9 Met een e-mail van 8 april 2022 aan het bestuur van het L heeft M namens de vakgroep te kennen gegeven niet akkoord te gaan met de W&V-rekening en concept jaarrekening 2021.

3. Het standpunt van de vakgroep

Het standpunt van de vakgroep laat zich als volgt kort samenvatten.

- 3.1 Tussen het L en het ziekenhuis zijn afspraken gemaakt over de verdeling van de kosten die zijn verbonden aan het in standhouden van de afdeling SEH. Deze afspraken houden kort gezegd in dat het ziekenhuis 55% van de kosten SEH-artsen draagt, en het L 45%. Intern, binnen het L, wordt het door het L te dragen deel van de kosten verdeeld. 30% (aangeduid als beschikbaarheidsbijdrage) komt voor rekening van alle vakgroepen deel uitmakend van het L naar rato van het aantal FTE's per vakgroep. De resterende 70%, de productie-component, wordt verdeeld onder de zogenoemde poortspecialismen, en die verdeling geschiedt sinds 2018 op basis van het omzetpercentage conform het Logex-prestatie-model (of: de Logex Benchmark), aan de hand waarvan ook de opbrengsten worden verdeeld. Tot 2018 (voor de toepassing van het Logex-model) werd aan de vakgroep een kosten- (en omzet-)deel SEH-artsen van 19%-22% toegerekend. Sinds 2018, de start van de toerekening conform de Logex Benchmark, draagt de vakgroep een veel hoger percentage bij, in 2020 een aandeel van 39,14% van de gehele SEH omzet, en in 2021 van 39,06%.
- 3.2 Het gaat in deze procedure om de verdeling van de kosten voor de SEH-ANIOS (Artsen Niet In Opleiding), en het aanzienlijke deel van die kosten dat de vakgroep toebedeeld krijgt. Tot 2021, werd 75% van de SEH-ANIOS-kosten betaald door het ziekenhuis: het zogeheten ANIOS-Kader. De overige 25% werd naar rato verdeeld worden onder de poortspecialismen: deze droegen daarin bij naar rato van ieders omzet op de SEH. Ook voor deze kosten geldt dat de vakgroep daarvan sinds 2018 ongeveer 39% bijdraagt, terwijl dat gemiddeld 19% tot 22% was in de jaren voorafgaand aan implementatie van de Logex Benchmark.
- 3.3 In 2018 werd onderkend dat de vakgroep te maken kreeg met een aanzienlijke kostenstijging. De vakgroep kreeg in 2018 om die reden via het L een tegemoetkoming van bijna € 63.000,-, en toegezegd werd door het bestuur van het L dat de kosten voor heelkunde niet verder zouden stijgen. Die toezegging wordt niet gestand gedaan: de kosten die ten laste van de vakgroep komen stijgen sindsdien jaarlijks. Van de zogenaamde Fixed price die geldt voor de inzet van SEH-ANIOS (in 2021 € 424.731) wordt niet langer 75% (dat is een bedrag van € 318.548) vergoed door het ziekenhuis. Dat bedrag komt voor rekening van het L. Naar de mening van de vakgroep moet dat bedrag worden gedragen door de gehele maatschap, conform het aantal FTE's in het maatschapsregister, en niet – zoals het L wil – door de poortspecialismen. Via het zogenaamde Opleidingsfonds kwam wel een vergoeding beschikbaar, maar die vergoeding stond in schril contrast tot de als gevolg van de afschaffing van het ANIOS-Kader zeer aanzienlijk voor de vakgroep gestegen kosten, terwijl bovendien de uitkering uit het Opleidingsfonds niet bedoeld is om daarmee aan de vakgroep toebedeelde kosten voor SEH-ANIOS te delgen. Met de totstandkoming van de Fixed price-afpraak met het ziekenhuis is weliswaar een verbetering bereikt ten opzichte van het uitgangspunt dat de totale kosten SEH-ANIOS door het L (de poortspecialismen) zouden moeten worden gedragen, maar binnen het L is onvoldoende rekening gehouden met het effect dat het wegvallen van de subsidie (ANIOS-Kader) bij sommige vakgroepen, en met name bij de vakgroep, veroorzaakte.
- 3.4 De vakgroep heeft, omdat de kosten voor SEH-ANIOS bleven stijgen en de subsidieregeling werd afgeschaft, op 8 april 2022 bezwaar gemaakt tegen de jaarrekening 2021 van het L de

daarin opgenomen winstverdeling.

- 3.5 Over de interne verdeling van de daaraan voor de L-leden verbonden kosten vindt – al dan niet na overleg – besluitvorming binnen het L plaats. Bij dergelijke besluitvorming heeft de vakgroep een aandeel in de stemmen van iets minder dan 10%. Bedacht moet worden dat de winst van de vakgroep uit de SEH steeg van € 211.000 in 2016 naar € 232.000 in 2021 (€ 326.000 na invoering van de Fixed price). De netto kosten stegen veel sterker: van € 97.000 in 2016 naar € 365.000 in 2021 (€ 287.000 na invoering van de Fixed price). Invloed op de besluitvorming heeft de vakgroep nauwelijks, terwijl zij verhoudingsgewijs een enorme last draagt. Besluitvorming over de kostenverdeling zoals die nu dreigt plaats te vinden is wellicht 'rechtsgeldig', maar niet 'rechtmatig'.

4. Het standpunt van het L

Het verweer van het L tegen de vordering van de vakgroep luidt, bondig weergegeven, als volgt.

- 4.1 Het gaat in dit geschil uitsluitend om de kosten van de SEH-ANIOS. De kosten van SEH-artsen worden voor 50% gedragen door het ziekenhuis, voor 50% door het L ('onder aan de streep' betaalt het L 45%, dat klopt met hetgeen de vakgroep stelt). Van het deel dat voor rekening komt van het L wordt 70% gedragen door de poortspecialismen. In beginsel kwamen de kosten van de SEH-ANIOS volledig voor rekening van het L, maar tot 2021 nam het ziekenhuis 75% van die kosten voor zijn rekening, ingevolge het ANIOS-Kader. Van het deel van de ANIOS-kosten dat werd gedragen door het L vond een verdeling plaats over de poortspecialismen net als bij de verdeling van (70% van) de kosten van de SEH-artsen. Nadat de bijdrage van het ziekenhuis via het ANIOS-Kader was afgeschaft is aanvankelijk een (kleiner) deel aan de ANIOS-kosten bijgedragen door het ziekenhuis via het Opleidingsfonds. Met ingang van 1 januari 2021 geldt een andere regeling, waarin een Fixed price is afgesproken voor de SEH ANIOS-kosten waardoor het ziekenhuis alsnog een substantieel deel van de feitelijke kosten van SEH-ANIOS voor zijn rekening neemt.
- 4.2 Voor het jaar 2018 is het L de vakgroep tegemoet gekomen omdat als gevolg van de afschaffing van het ANIOS-Kader de kosten voor de vakgroep sterk stegen en dit niet goed was gecommuniceerd met de vakgroep. Deze afspraak gold nadrukkelijk eenmalig, het was een maatwerk-afpraak. Toen is afgesproken dat een andere toedeling van kosten alleen mogelijk zou zijn door een besluit van de gezamenlijke maten. In de jaren 2019 en 2020 was er geen twist met de vakgroep over de toegerekende SEH-ANIOS-kosten: in deze jaarrekeningen heeft de verdeling van de ANIOS-kosten plaatsgevonden op de wijze zoals dat ook in 2021 is gebeurd. Bij de beoordeling van de jaarrekeningen 2019 en 2020 heeft de vakgroep geen bezwaren geuit over de berekeningsystematiek.
- 4.3 Dat de vakgroep nadeel ondervindt van de opheffing van het ANIOS-Kader is onjuist. Het is ook vreemd dat de vakgroep juist de opheffing van dat ANIOS-Kader aanwijst als reden voor haar onvrede over de kostenverdeling voor de SEH-ANIOS. Onder de streep is de vakgroep door de opheffing van het ANIOS-Kader juist beter af. Andere vakgroepen zijn wel, en soms behoorlijk, benadeeld door de afschaffing van het ANIOS-Kader, maar die vakgroepen ageren niet tegen de kostenverdeling. Wat de vakgroep miskent is dat juist de vakgroepen die (het meeste) productie draaien op de SEH, zoals de chirurgen, voor 39% van die productie profiteren. Het is niet redelijk om deze kosten neer te leggen bij vakgroepen die geen productie en omzet draaien op de SEH. Het resultaat van het afschaffen van het ANIOS-Kader is uiteindelijk dat het winstaandeel per FTE binnen de vakgroep van 2020 naar 2021 met 4,26 % is gestegen, terwijl het gemiddelde

winstaandeel per FTE binnen het L is gestegen met slechts 0,57 %.

- 4.4 In het L worden besluiten genomen bij absolute meerderheid (artikel 13 lid 5 maatschapsovereenkomst), en aan eenmaal genomen besluiten hebben alle maten zich te houden (artikel 7 lid 1 van de maatschapsovereenkomst). In dit geval heeft de maatschap in meerderheid besloten over toepassing van de toedelingssystematiek waartegen de vakgroep zich nu verzet. Een gegronde reden om aan te nemen dat de door de gezamenlijke maten in meerderheid gedragen systematiek niet aan de vakgroep is tegen te werpen omdat sprake zou zijn van onaanvaardbaarheid naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid, is er niet.

5. De bevoegdheid van het Scheidsgerecht, de beslissingsmaatstaf en de aard van de beslissing

- 5.1 De arbiters zijn, op de voet van het bepaalde in artikel 22 van de maatschapsovereenkomst, benoemd door de voorzitter van de Federatie Medisch Specialisten op 1 september 2022 (de voorzitter en arbiter De Beus) en 18 november 2022 (arbiter Stuijtzand, in de plaats van de eerder aangewezen arbiter Koedam).
De bevoegdheid van het Scheidsgerecht uitspraak te doen bij arbitraal vonnis als goede personen naar billijkheid volgt uit artikel 22 van de maatschapsovereenkomst en is tussen partijen niet in geschil.

6. De beoordeling van het geschil

- 6.1 Uit de hiervoor weergegeven standpunten van partijen blijkt dat de vakgroep meent dat zij een te groot deel van de kosten van SEH-ANIOS over 2021 voor haar rekening moet nemen. Zij bepleit dat een kostentoedeling zoals die bij ongewijzigde vaststelling van de jaarrekening 2021 een feit zal zijn, onredelijk tegenover haar, is. Daartegenover wijst het L erop dat de todelingsmethodiek zoals die in 2021 wordt gehanteerd al sinds jaar en dag van kracht is, terwijl voor het weggefallen ANIOS-Kader (klaarblijkelijk de werkelijke aanleiding voor de vakgroep om tegen de jaarrekening 2021 op te komen) weer andere tegemoetkomingen in de plaats zijn gekomen en dat de vakgroep per saldo geen reden tot klagen heeft.
- 6.2 Het Scheidsgerecht stelt voorop dat de verdeling van kosten binnen het L over de diverse vakgroepen uiteindelijk wordt bepaald door de gezamenlijke maten van het L. In het L, en dus tussen de maten, is een Reglement Verdeelafspraken van kracht waarnaar in de maatschapsovereenkomst expliciet wordt verwezen in de regeling van de winstverdeling (artikel 5). Verder is er een Reglement Praktijkkosten. Deze regelingen gelden tussen de maten en vakgroepen in het L. Nadere of andere (verdeel)afspraken kunnen worden vastgesteld door de maatschapsvergadering, aldus artikel 5 lid 3 van de maatschapsovereenkomst. Besluiten in een vergadering van maten worden genomen bij volstreekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen, tenzij een gekwalificeerde meerderheid is vereist (artikel 13 lid 5 van de maatschapsovereenkomst). Tussen partijen is niet in geschil dat voor besluiten over de verdeling van kosten en winst geen gekwalificeerde meerderheid vereist is.
- 6.3 In het Reglement Praktijkkosten is wel stil gestaan bij de verdeling van kosten van SEH-artsen, niet met zoveel woorden bij de toedeling van kosten van de SEH-ANIOS binnen het L. In het reglement is vermeld dat 'eerder binnen R en voormalige R vastgestelde uitgangsposities ten aanzien van de verdeling kostensoorten worden overgenomen en zo mogelijk op basis van voortschrijdend inzicht en redelijkheid en billijkheid verder aangepast of verfijnd'. Verder is

vermeld dat er voor (de kostentoedeling voor) SEH-artsen nog een nadere verdeelsleutel zal worden bepaald. Ten aanzien van de kosten van de SEH-ANIOS erkent de vakgroep dat deze kosten, voor zover het ziekenhuis deze niet voor zijn rekening nam, (al) 'jarenlang' worden gedragen door de poortspecialismen, sedert 2018 toegerekend met inachtneming van de Logex Benchmark. Of over deze specifieke kostentoedeling ooit een (expliciet) besluit is genomen door de vergadering van maten is het Scheidsgerecht niet duidelijk, maar nu de vakgroep het bestaan van deze toedelingspraktijk niet betwist en niet het standpunt inneemt dat er geen verdelingsafspraken ten aanzien van de SEH-ANIOS van kracht is, gaat het Scheidsgerecht ervan uit deze toedeling de (al langer bestaande) algemeen aanvaarde norm is binnen het L.

- 6.4 Partijen hebben in hun debat over de kostentoedeling SEH-ANIOS aandacht besteed aan diverse omstandigheden die (mogelijk) invloed hebben gehad op de omvang van de aan de vakgroep toegedeelde kosten voor de SEH-ANIOS. Aan de orde kwamen (over de periode vanaf 2018): Logex Benchmark ingevoerd voor verdeling van kosten, ANIOS-Kader afgeschaft, een eenmalige tegemoetkoming door het L in 2018 aan de vakgroep wegens het sterk gestegen kostendeel van de vakgroep, Opleidingsfonds (al of niet deels) in de plaats gekomen van ANIOS-Kader, Fixed price gehanteerd door het ziekenhuis voor ANIOS-kosten en een tegemoetkoming in de ANIOS-kosten door het ziekenhuis). De kostentoedeling aan de vakgroep voor de SEH-ANIOS heeft kennelijk steeds conform de verdeling naar productie tussen de poortspecialismen plaatsgevonden, maar de uitkomst (het bedrag onder de streep) voor de vakgroep is telkens beïnvloed door de diverse omstandigheden, waarbij vooral de toepassing van de Logex Benchmark een verschuiving tussen de poortspecialismen onderling teweeg heeft gebracht. Tegen de jaarrekeningen 2019 en 2020 heeft de vakgroep niet geageerd. In die jaren heeft zij kennelijk geen bezwaren gehad bij de toedeling van de SEH-ANIOS-kosten aan de poortspecialismen conform de Logex Benchmark. Tegen de kostentoedeling die haar neerslag vindt in de jaarrekening 2021 maakt zij wel bezwaar omdat zij meent dat toepassing van de toedelingsmethodiek nadelig is voor haar.
- 6.5 Een discussie (en besluitvorming) over aanpassing van de toedeling van kosten die het L in rekening worden gebracht behoort plaats te vinden in de maatschapsvergadering. Duidelijk is dat in de maatschapsvergadering van 27 juni 2022, over de toedeling van de kosten SEH-ANIOS is gesproken, en de vakgroep haar visie heeft kunnen voorleggen. In die bijeenkomst is geen besluit genomen tot wijziging van de (al jarenlang toegepaste) methodiek voor de toerekening van SEH-ANIOS-kosten. Het is niet gebleken dat een stemming heeft plaatsgevonden (mede) naar aanleiding van de inbreng van de vakgroep tijdens die bijeenkomst, maar duidelijk is wel geworden dat een deel van de aanwezigen (evenals het bestuur van het L) geen reden zag voor de door de vakgroep verdedigde aanpassing.
- 6.6 Partijen zijn het met elkaar eens dat de vraag die beantwoord moet worden is of het vasthouden aan de toepassing van de kostentoedelingsmethodiek tegenover de vakgroep naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is. Dat zou het geval kunnen zijn als de meerderheid in de maatschap, ondanks protesten tegen de gehanteerde methodiek door de vakgroep, vasthoudt aan deze methodiek terwijl de daaruit voortvloeiende kostendeling aan de vakgroep zo onevenredig uitpakt dat misbruik wordt gemaakt van meerderheidsmacht. Naar het oordeel van het Scheidsgerecht is daarvan niet gebleken. Het lijkt erop dat de vakgroep in het bijzonder teruggrijpt op de in haar ogen nadelige gevolgen van de invoering van de Logex Benchmark. Los van het feit dat het opkomen tegen die gewijzigde onderlinge verdelingsmaatstaf (veel) te laat plaatsvindt, namelijk nadat de vakgroep al twee jaarrekeningen zonder protest heeft laten vaststellen, is bovendien bepaald niet aannemelijk gemaakt – dat wil zeggen: deugdelijk onderbouwd – dat de uitkomst van toedeling van kosten volgens de Logex Benchmark tot onaanvaardbare uitkomsten voor de vakgroep leidt. En voor zover de vakgroep

de onaanvaardbaarheid van de kostentoedeling vooral gelegen acht in (de gevolgen van) de afschaffing van het ANIOS-Kader, heeft zij niet voldoende duidelijk gemaakt dat het vasthouden aan de verdelingsmethodiek voor de SEH-ANIOS-kosten ondanks de diverse relevante omstandigheden (Fixed price, tegemoetkoming in de kosten van de SEH-ANIOS door het ziekenhuis) tot een voor haar zeer onredelijke kostentoedeling heeft geleid. Hoewel de ontwikkeling van de winst in het kader van deze discussie naar het oordeel van het Scheidsgerecht zeker niet alles zegt, heeft de vakgroep in het licht van de verwijzing door het L de winstontwikkeling in 2021 te weinig aangedragen om te kunnen spreken van een situatie waarin het handhaven van de todelingsmethodiek neigt naar misbruik van meerderheidsmacht, en aldus naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is.

- 6.7 Tijdens de zitting heeft het L expliciet bevestigd dat het bestuur bereid en voornemens is de toedeling van de diverse kostenposten binnen het L tegen het licht te houden, maar dat een dergelijke evaluatie een grondige voorbereiding en dus tijd vergt. Hoewel de vakgroep het nut daarvan niet lijkt in te zien – het is haar slechts (specifiek) te doen om de toedeling van de SEH-ANIOS-kosten, heeft zij toegelicht – komt deze benadering van het bestuur van het L het Scheidsgerecht verantwoord voor. Het lijkt, na een jarenlange toepassing van kostentoedelingsregelingen die kennelijk (deels) al golden voor de oprichting van het L, het meest uitgebalanceerd alle kostenposten en de toedeling daarvan aan de diverse vakgroepen fundamenteel onder de loep te nemen en zo nodig redelijk geachte of gewenste bijstellingen aan de vergadering van maten voor te leggen.
- 6.8 Het Scheidsgerecht bespreekt afzonderlijk nog de stelling van de vakgroep dat haar door het bestuur van het L gezegd zou zijn dat de kosten die de vakgroep voor de SEH-ANIOS in rekening worden gebracht niet meer zouden stijgen na een tegemoetkoming in 2018. Die stelling is onjuist, waar in de als productie 5 door het L overgelegde e-mail van 7 mei 2020 duidelijk blijkt dat de tegemoetkoming in de SEH-kosten uitsluitend over het jaar 2018 werd toegekend. Bij de bevestiging van die afspraak werd immers vermeld dat de vakgroep in de volgende jaren geen aanspraak meer zou kunnen maken op een dergelijke “verrekening van de SEH kosten”, anders dan via een besluit van de maatschap. Dat een andere, mondelinge, toezegging zou zijn gedaan ligt, bij een zo nauwkeurig ogende bevestiging van de gemaakte afspraken, niet voor de hand en enig houvast voor de stelling van de vakgroep is er niet, terwijl haar stelling bovendien met klem in zijn schriftelijke verklaring wordt weersproken door degene die deze toezegging gedaan zou hebben: de heer S. In dat verband laat het Scheidsgerecht nog rusten dat een dergelijke toezegging voor de toekomst, in afwijking van de geldende kostentoedelingsmethodiek niet goed denkbaar is zonder de volledige maatschap daarin te kennen en om instemming te vragen.

Slotsom

- 6.9 Het voorgaande leidt tot de conclusie dat de vorderingen van de vakgroep zullen worden afgewezen. De vakgroep wordt veroordeeld in de kosten van deze procedure. De vakgroep heeft terecht gewezen op het bepaalde in artikel 22 lid 3 van de maatschapsovereenkomst (“Ieder der partijen is verplicht zijn eigen kosten voor rechtsbijstand te dragen”), zodat geen ruimte bestaat voor een veroordeling van de vakgroep in (een tegemoetkoming in) de kosten van rechtsbijstand van het L.

7. De beslissing

Het Scheidsgerecht, beslissend als goede personen naar billijkheid, wijst het volgende arbitrale vonnis.

- 7.1 wijst de vorderingen van de vakgroep af;
- 7.2 veroordeelt de vakgroep in de kosten van dit geding, welke kosten worden vastgesteld op € 8.245,01,-- welk bedrag zal worden verhaald op het door de vakgroep gestorte voorschot;
- 7.3 bepaalt dat het resterende bedrag van het gestorte voorschot na aftrek van de kosten van het geding aan de vakgroep wordt terugbetaald.

Dit vonnis is vastgesteld te Utrecht en op 1 februari 2023 aan de partijen verzonden.